

V Zábřehu je základna
záchranky
strana 2

Nová služba
pro autisty
strana 7

Ceny kultury
předány
strana 11

Olomoucký kraj

ČÍSLO 5 | KVĚTEN 2024 | ROČNÍK 23 | NÁKLAD 275 000 KS

MĚSÍČNÍK PRO OBČANY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Náš kraj, váš pohyb. Hejtmanství řeší dopravu komplexně

Už brzy přibudou v Olomouckém kraji další nové a moderní vlaky. Foto | OLOMOUCKÝ KRAJ

Ačkoli se nejvíc mluví o silnicích, oblast dopravy má pro Olomoucký kraj daleko větší přesah. Kromě rekonstrukcí krajských cest se totiž hejtmanství stará také o to, aby v kraji jezdily některé vlaky, autobusy, vznikaly nové cyklostezky nebo se budovaly dopravní bezpečnostní prvky typu chodníků, ostrůvků a podobně.

„Doprava má naprosto zásadní význam pro život v kraji. Olomoucký kraj zajišťuje to, aby se lidem v regionu cestovalo pohodlně a bezpečně, aby se v pořádku a včas dostali do práce, do školy nebo o víkendů na výlet. Doprava je zároveň oblastí, která si z krajského rozpočtu ukrajuje největší krajíc,“ upozornil hejtman Josef Suchánek.

Z pomyslného krajíce se i letos rozdělí peníze na rekonstrukci silnic a mostů, které spadají do správy Olomouckého kraje. Jde o vozovky druhé a třetí třídy. „Jedničky“ a dálnice má na starosti stát, místní komunikace opravují města a obce.

Další díl peněz přerozdělí kraj na zajištění dopravní obslužnosti. Rozhodně

nepůjde o žádné drobnosti. Na objednání autobusové a vlakové dopravy vyčlení kraj každý rok kolem dvou miliard korun. Mimochodem, jenom vlaky najezdí ročně v Olomouckém kraji kolem šesti a půl milionu kilometrů. České dráhy navíc letos nasadí v regionu všech 27 moderních vlakových jednotek RegioPanter. Jejich závěrečná dodávka se uskuteční už v červnu a náš kraj se tak bude moci pochlubit nejmodernějšími vlaky v Česku.

„Dopravní obslužnost zajišťuje kraj ze zákona. Smlouvy, které s vlakovými a autobusovými dopravci máme, dbají na to, aby měli cestující k dispozici moderní autobusy i vlaky. A pomocí svého krajského koordinátora zajišťujeme to, že na sebe

veřejná doprava navazuje a jezdí tam, kam se lidé potřebují dostat,“ dodal hejtman Suchánek.

Vzniknou chytré zastávky

Letos Olomoucký kraj realizuje projekt takzvaných chytrých autobusových zastávek. Právě na nich totiž přibudou QR kódy, které cestujícím výrazně zjednoduší hledání ve složitých jízdních řádech.

„Po naskenování QR kódu mobilním telefonem se lidé dozví všechny spoje, které z dané zastávky jedou, autobus se jim také zobrazí v mobilu na pohyblivé mapě,“ přiblížil plánovanou novinku Petr Lysek, radní Olomouckého kraje pro investice a SMART technologie.

Seznam některých plánovaných investic do dopravy v Olomouckém kraji najdete v čtenáři na následujících stránkách zpravodaje. Aktuality z dopravy a řadu dalších užitečných informací, včetně možnosti nákupu jízdenek, přináší web idsok.cz

Jaroslav Kropáč

SLOVO HEJTMANA

Dobře dojedte

Cestujete rádi, nebo jen když musíte? Ať už odpovíte jakkoli, vaše odpověď bude vždycky spojena s dopravou. A s dopravou je velmi úzce provázán i květnový zpravodaj Olomouckého kraje.

Na jeho stránkách se dočtete například to, kde všude bude letos hejtmanství do dopravy investovat – jaké cesty opraví, kolik peněz dá na zajištění dopravní obslužnosti nebo které novinky se v oblasti dopravy plánují.

Chci vám zde popřát, aby vás vaše cesty, které podnikáte, úspěšně dovedly do cíle – bez ohledu na to, jedete-li do práce, do školy nebo třeba na pohodový víkendový výlet. A ať vás také úspěšně do cíle dovedou vaše životní plány a touhy a jdete tím správným směrem.

K cestování můžete využít desítky kilometrů opravených cest, moderní vlaky i autobusy nebo třeba některou z nově postavených cyklostezek, které v posledních letech rostou v kraji jako houby po dešti.

Bohužel nemáme kouzelný proutek, kterým bychom dokázali všechny cesty opravit naráz. Co ale rozhodně máme, je chuť a vůle kvalitu silnic zlepšit. Věřím, že na mnoha místech kraje se o tom už letos přesvědčíte. A na dalších třeba zase příští rok. Tak šťastnou cestu.

Josef Suchánek,
hejtman Olomouckého kraje

ČÍSLO MĚSÍCE

59

Tolik silnic a mostů opraví kraj v letošním roce v celém Olomouckém kraji

Revoluce ve veřejné dopravě. Autobusy jezdící na objednávku

Pokud se to povede, půjde o jednu z největších změn ve veřejné dopravě Olomouckého kraje. Hejtmanství teď připravuje studii projektu Operativní veřejné dopravy. Zjednodušeně řečeno jde o to, že malé mikrobuses by mohly během krátké doby dojíždět do některých částí kraje na objednávku tak jak je lidé budou zrovna potřebovat. Služba využívá moderní technologie včetně umělé inteligence.

“

Pokud by se systém osvědčil, stal by se pevnou součástí veřejné dopravy.

„Zatím proběhlo první jednání a představení projektu operativní veřejné dopravy, která už v některých oblastech Česka funguje. Nechali jsme si zpracovat studii, zda by se takový systém hodil i pro náš kraj. Pokud ano,

rádi bychom ho realizovali,“ uvedl hejtman Josef Suchánek.

Lepší dostupnost a nižší provozní náklady

Služba nabízí řadu výhod – lepší dostupnost lidem v odlehklých částech regionu nebo nižší náklady na provoz. Velké a často i poloprázdné autobusy s pevnými trasami by totiž mohly vystřídat menší a úspornější mikrobuses s dynamickými trasami. Současně systém umožňuje zpřístupnit veřejnou dopravu lidem s pohybovým omezením a zajistit jejich dopravu na místo dle potřeby. Lidé by si je objednali například přes aplikaci v mobilním telefonu. Systém veřejné operativní dopravy už ve zkušebním režimu zavedl například Pardubický kraj. „V případě, že se tato služba ukáže pro náš kraj jako vhodná, vytipujeme místa, kde bychom realizovali první pilotní projekty. Pokud by se systém osvědčil, stal by se pevnou součástí veřejné dopravy v Olomouckém kraji,“ doplnil radní Olomouckého kraje pro SMART technologie a investice Petr Lysek.

Jaroslav Kropáč

SENIORSKÉ CESTOVÁNÍ 2024

Oblíbené výlety pro obyvatele kraje starší šedesáti let si mohou zájemci objednávat od 20. května. A to buď online na webu www.seniorskecestovani.cz, nebo osobně v Regionálním informačním centru Olomouc (www.ricolomouc.cz) ve Smetanových sadech mezi pavilonem A a pavilonem E.

- První výlet je naplánovaný už na 25. května: Kouty nad Desnou – PVE Dlouhé Stráně – Zábřeh ViaDelicia
- Poslední výlet se uskuteční 22. srpna: Brodek u Konice Byliny Naděje – zámek Konice – zámek Plumlov

Každý výlet vyjde účastníka díky krajskému příspěvku na 200 korun. Podmínkou je minimální věk 60 let a trvalé bydliště v Olomouckém kraji.

Cíle výletů: zámek Čechy pod Kosířem, Schrothovy léčebné lázně, elektrárna Dlouhé Stráně, Svatý Kopeček, židovské památky v Prostějově, zámek v Tovačově, pivovar Holba, Zlaté hory, kostel ve Staré Vodě, Levandulový statek v Bezděkově nebo Zbrašovské aragonitové jeskyně.

www.seniorskecestovani.cz

SMS Z KRAJE

JESENÍK | Město Jeseník vyhlásilo otevřenou dvoufázovou architektonickou soutěž zaměřenou na rehabilitaci Smetanových sadů. Zabývat se má nejen obnovou samotného parku, ale také jeho propojením s centrem města a úvahami o vztahu parku k okolní řece Bělá. Návrhy město přijímá do 21. června.

PŘEROV | Developerská společnost RC Europe postaví v lokalitě mezi bývalými Přerovskými strojírnami a Henčlovem moderní průmyslovou a logistickou zónu. Investice za tři miliardy korun přinese až dva a půl tisíce nových pracovních míst.

PROSTĚJOV | Čtvrtým rokem letos pokračuje projekt #Prostějov baví. Je určen pro ubytovatele, jejichž hosté zůstanou ubytovaní ve městě alespoň dvě noci. Pro svoje klienty mohou získat kartičky #Prostějov baví, které umožní hostům využívat vybrané služby zdarma.

V Zábřehu funguje nová stanice záchranné služby

Nová výjezdová základna se nachází na Postřelmovské ulici přímo u výpavky na Šumperk. Výjezdy sanitních vozidel se tak zkrátí zhruba o čtyři minuty oproti dojezdu z bývalé základny, kdy se museli řidiči složitě proplétat městem. FOTO | 2x OLMOUCKÝ KRAJ

Více než čtyřicet milionů korun investoval Olomoucký kraj do další nové základny zdravotnické záchranné služby. V polovině dubna ji slavnostně otevřeli v Zábřehu. „Zdravotnická záchranná služba prochází v poslední době významnou proměnou. Kromě moderních sanitních vozidel jsou to právě

nově budované výjezdové základny, které přispějí k ještě vyšší kvalitě poskytované zdravotnické péče,“ uvedl hejtman Josef Suchánek.

Zdravotničtí záchranáři získali v nové budově moderní zázemí pro obsluhující personál i techniku, a to včetně vytápěných garáží nebo skladu kyslíku.

Energeticky úsporný objekt je vytápěn tepelným čerpadlem. Hejtmanství se podařilo získat na stavbu dotaci ve výši 25 milionů korun z Evropské unie v rámci reakce Unie na pandemii COVID-19.

Už nyní se chystá stavba základny v Jeseníku a Šternberku

„Pokud půjde všechno bez problémů, už příští měsíc bychom mohli začít stavbu další nové základny ve Šternberku a následně v Jeseníku. S další výstavbou počítáme i v Javorníku,“ dodal náměstek hejtmana pro oblast zdravotnictví Dalibor Horák. Nové zázemí už získali záchranáři v Uničově.

Radka Kmochová

Bič na přetížené nákladňáky

Policistům na Jesenícku daroval Olomoucký kraj moderní přenosnou váhu, která umožní okamžité sledování hmotnosti nákladních vozidel. „Na Jesenícku dosud takovou moderní váhu nemají, takže jde o výraznou posilu jejich kontrolních schopností. Přetížená auta jsou nebezpečná nejen pro ostatní řidiče, ale současně velmi ničí silnice, které pak Olomoucký kraj opravuje,“ zdůvodnil dar hejtman Josef Suchánek s tím, že pokuty od přetížených kamionů budou částečně i příjmem Olomouckého kraje.

Zařízení za 420 tisíc korun umožní policistům vážit celé kamiony i jednotlivé

Nové váhy převzali jeseníčtí policisté přímo před sídlem Olomouckého kraje, který jim zařízení daroval. FOTO | OLMOUCKÝ KRAJ

nápravy vozidel. Data se okamžitě přenášejí do počítače, kde je mohou policisté archivovat,

a především využít jako důkaz pro udělení pokuty.

Jaroslav Kropáč

Josef Suchánek: „Veřejná doprava je nejdražší službou, kterou zajišťujeme.“

Víte, proč hejtman Josef Suchánek jezdí rád vlakem a na kole? A kdy si koupí svůj první nový elektromobil? I tohle se v následujícím rozhovoru dozvíte. A kromě toho také to, proč si vzal hejtman do gesce právě oblast dopravy nebo jak to, že v Polsku staví silnice rychleji než u nás.

Čím jste dnes ráno přijel do práce?

Tak dneska jsem přijel autem. Povinností je teď opravdu tolik, že autem je to pro mě výhodnější. Když jsem pracoval ještě na Univerzitě Palackého, tak jsem velmi často, a musím říct, že i velmi rád, jezdil do zaměstnání na kole. Od doby, co jsem hejmanem, jezdím do práce na kole už jen občas.

Kdybyste si mohl vybrat mezi autem, vlakem a autobusem, čím byste jel raději?

Tak to bych si vybral určitě vlak. Vlakem totiž jezdím moc rád. Už od dětství.

A proč?

Ne že bych byl nějaký expert na železnici, to určitě ne. Ten hezký vztah mezi mnou a vlaky je dán tím, že vlakem jsem vždycky jezdil za nějakým pěkným zážitkem. Nejčastěji na výlet nebo na návštěvu za babičkou. Rád se ve vlaku dívám z okna, pozoruji přírodu a krajinu. To v autě během řízení nemůžete.

Jste nadšeným cyklistou. Kolik kilometrů ročně najezdíte?

Snažím se jezdit takzvaně na pohodu, nikam se moc nehoním

a už vůbec ne za najetými kilometry. Každopádně na kole jezdím hrozně rád. Cyklocomputer nepoužívám už několik let. Takže roční nájezd neznám (smích).

Když jede hejtman po kraji na kole, myslí na to, co by se kde mohlo udělat, postavit nebo opravit?

Tak to určitě ne. Na kole se snažím odpočívat, takže nepřemýšlím nad investicemi. Během jízdy si krásně vyčistím hlavu a o to jde. Je to pro mě výlet, ne inspekční cesta (smích).

Krizového řízení, financí respektive rozpočtu, teď máte na starosti i dopravu. Vybral jste si ji sám, nebo na vás zbyl Černý Petr?

Oblast dopravy s pošramocnou pověstí jsem se rozhodl vzít na vlastní bedra. Chtěl jsem obcím a lidem vyslat jasný signál, že dopravu považuje Olomoucký kraj za hlavní prioritu a hodlá se jí věnovat s maximální péčí.

Je něco, co vás na oblasti dopravy překvapilo?

Myslím, že ne. I když sám jsem měl původně v gesci majetek a finance, k oblasti dopravy jsem měl blízko vždycky – právě přes ty finance, protože doprava

patří mezi vůbec nejnáročnější, co se financí týče.

Myslíte asi investice do oprav cest a podobně, že?

A nejen to. Kraj také zajišťuje veřejnou dopravu pomocí autobusů a platíme i provoz vlaků. Jedná se o zajištění takzvané dopravní obslužnosti a z krajského rozpočtu na to každý rok vydáváme zhruba dvě miliardy korun, takže jde o vůbec nejnákladnější službu, kterou obyvatelům kraje zajišťujeme.

Takže všechny autobusy a vlaky v kraji platí hejtmanství?

Všechny ne, ale větší část ano. Na dopravu samozřejmě

přispívají i města a obce, ale platí jen zlomek toho, co dává kraj. Navíc teď kraj přijal usnesení, kde takzvaně zastropoval inflační doložku. Pokud tedy inflace stoupne nad pět procent, navýšení nad tuto hranici zaplatí za obce právě náš kraj. Tím městu i vesnicím docela ulehčíme.

Vraťme se ještě k investicím do cest. Proč Poláci staví cesty rychleji než my v Česku?

Tohle mě zajímalo taky. A protože jsme nedávno měli jednání s našimi polskými kolegy, zeptal jsem se jich na totéž. Jeden z hlavních důvodů, proč v Polsku staví rychleji cesty, je ten, že daleko rychleji a častěji vyvlastňují pozemky. Nevím, jestli je tohle jediná příčina, ale rozhodně je to jeden z hlavních důvodů. U nás stačí jeden nevykoupěný pozemek pod silnicí nebo cyklostezkou a stavba se může oddálit o celé roky. Dalším aspektem je, dle mého přesvědčení, že v Polsku od začátku hospodaří s veřejnými prostředky a dotacemi hospodárněji než u nás. Takže staví také levněji.

A česká legislativa výstavby silnic nezdržuje?

To určitě taky, ale myslím, že se blýská na lepší časy. Nicméně dalším problémem, který výstavbu dopravní infrastruktury v Česku brzdí, jsou různé, někdo říká ekoteroristické, organizace. Myslím, že tito lidé nemají s ekologií nic společného. Ekologie je skvělá věc a pro naši budoucnost naprosto zásadní. Ale tito – řekněme potížisté – se za ekologické motivy jen schovávají.

Stížnosti na rozbité cesty jsou už asi trochu folklor, ne?

To určitě. Často si lidé stěžují, že je některá cesta rozbitá, ale když ji začneme opravovat, kritizují, že je cesta uzavřená, a pak, když je hotová, tak si někteří stěžují, že po ní auta jezdí moc rychle právě proto, že je opravená (smích). Je to takový

SLOVO ODBORNÍKA

Ivo Černý
ředitel,
Správa silnic Olomouckého kraje

Správa silnic Olomouckého kraje, p. o., zabezpečuje a provádí údržbu a opravy silnic II. a III. tříd na území Olomouckého kraje. V současnosti udržujeme 2 175 km silnic III. tříd a 935 km silnic II. tříd. Stavební stav silnic se hodnotí dle technického předpisu TP 87 (1. stupeň – výborný, 2. stupeň – dobrý, 3. stupeň – vyhovující, 4. stupeň – nevyhovující, 5. stupeň – havarijní). Celkový stav silnic II. a III. tříd je roven stupni 3,49, z toho stav silnic II. tříd je na stupni 2,38 a stav III. tříd je na stupni 3,98.

Aktuálně řešíme stavební stav silnic po zimním období, kdy standardně opravujeme větší množství výtluků. Realizace oprav výtluků je závislá na provozu obaloven, které postupně zahájily svoji činnost ve druhé polovině března. Počítáme, že do konce května odstraníme většinu těchto výtluků.

Zahájili jsme investiční činnost na silniční síti, kde probíhají stavební úpravy silnic a mostů dle provozního plánu (v současnosti probíhá 11 staveb). Stále evidujeme dluh do silnic II. a III. tříd ve výši 29 miliard korun. Pokud by byla tato částka investovaná do silniční sítě, pak bychom zabezpečili takový technicko-stavební stav silnic, který by byl uspokojivý pro všechny účastníky silničního provozu na území Olomouckého kraje.

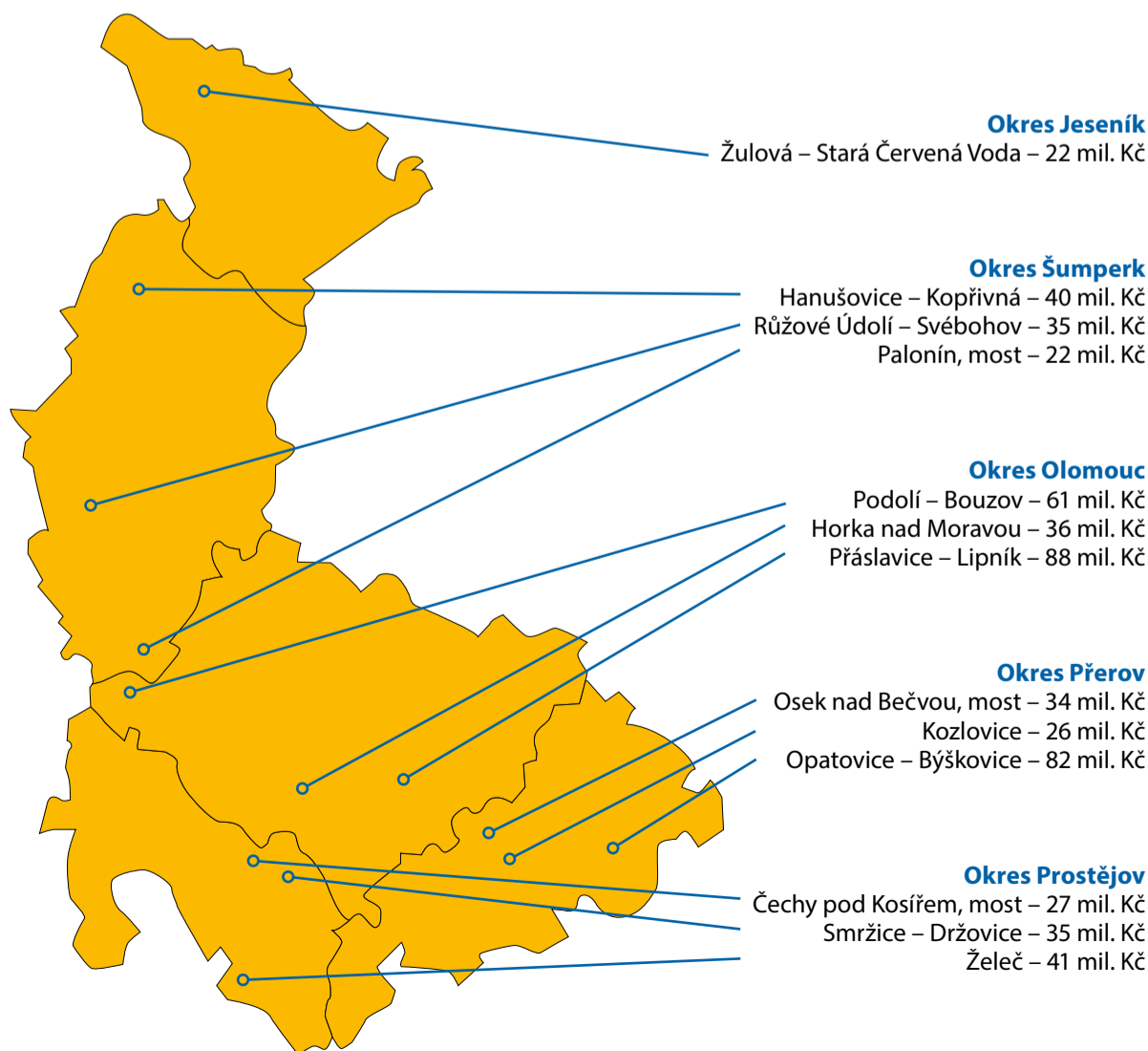
začarovaný kruh. Jinak stav krajských silnic určitě v pořádku není, to víme všichni. Kraj se to snaží zlepšovat.

A poslední věc, která s dopravou a silnicemi také souvisí. Koupil byste si elektromobil?

Nikdy jsem si nové auto nekoupil (smích). Buď jsem používal služební, nebo vlastní, ale ojeté. Auto potřebuji k tomu, aby mě odvezlo z bodu A do bodu B a abych do něj naložil třeba křovinořez nebo včelí úly. Nový automobil mi přijde jako investice, která se nikdy nevrátí. A elektromobily mají zatím takové cenovky, že v jejich případě jde po ekonomické stránce o holý nesmysl.

Jaroslav Kropáč

Největší plánované investice do oprav silnic v roce 2024

Zábřežští hasiči mají novou cisternu

Nová moderní cisterna doplnila vozový park Jednotky sboru dobrovolných hasičů města Zábřeh. Cisterna za 8,8 milionu korun zakoupilo pro místní jednotku město Zábřeh. Na její pořízení přispělo Ministerstvo vnitra částkou 2,5 milionu korun a Olomoucký kraj 300 tisíci korunami.

Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

Do Olomouce cestujte levněji

Cestující dojíždějící do Olomouce příměstským vlakem nebo autobusem mohou za každou jízdu ušetřit i více než 10 korun, a to díky zavedení technické zóny 710. Jedinou podmínkou je, že nepřestupují na spoje městské hromadné dopravy. „Reagujeme tímto krokem na podněty cestujících, kteří dojíždí do Olomouce za prací a nevyužívají městskou hromadnou dopravu, nebo kteří Olomouci jen projíždí a cílem jejich cesty je jiné město nebo obec. Zvýhodňujeme tak cenu jízdného těm cestujícím, kteří nevyužívají služeb dopravního podniku města Olomouce,“ uvedl hejtman Josef Suchánek.

Cestující v příměstských spojích teď mají nově možnost výběru, zda si pro svou cestu do Olomouce zvolí jízdenku

s možností přestupu na MHD, nebo jim bude stačit jízdenka nepřestupná za příznivější cenu. „Pokud si cestující zakoupí jízdenku v mobilní aplikaci MobilOK_new, bude ho stát cesta do krajské metropole ještě méně,“ vysvětlila ředitelka KIDSOK Kateřina Suchánková.

Podle platných ceníků jednotlivých tarifních zón je finanční úspora výrazná také pro držitele časových jízdenek. Pravidelně dojíždějící cestující tak mohou ušetřit ještě více. Změna se totiž týká všech druhů jízdenek IDSOK, vyjma KOMBÍ ZÓN a síťového jízdného.

Více informací naleznete na webových stránkách idsok.cz.

Vladimíra Hacsiková

idsok.cz

Radní jednali na Litovelsku

Začátkem května Rada Olomouckého kraje vyjela na tradiční jednání do regionu, tentokrát na Litovelsko. Prohlédla si třeba pivovar a unikátní muzeum harmonik v Litvli. Na programu bylo také setkání s podnikateli z regionu. Společně diskutovali témata z oblasti dopravy a plánovaných oprav komunikací. Dále se zabývali podporou polytechnického vzdělávání, nedostatkem kvalifikovaných pracovníků či způsobem komunikace v krizových situacích. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

KRAJSKÝ ÚŘAD LIDEM ANEB VÍTE, ŽE...

Víte, jak je to se silnicemi v kraji?

V Olomouckém kraji je 2 175 km silnic III. tříd a 935 km silnic II. tříd. Hejtmanství se stará o jejich technický stav, zimní i letní údržbu včetně jejich okolí. Dálnice a silnice I. třídy pak má na starosti Ředitelství silnic a dálnic, tedy stát.

#jsmeOK

ZAJÍMAVÁ MÍSTA OLMOUCKÉHO KRAJE | PŘÍBĚH TŘEŠŇOVÉ ALEJE U NOVÉHO MALÍNA

Na katastrálním území obce Nový Malín lemuje silnici vedoucí k osadě Krásné historická třešňová alej, čítající 183 exemplářů třešní starších sta let a dalších 154 stromků vysázených v posledním desetiletí.

Velmi staré košaté stromy jsou vidět zdaleka, jsou výrazným krajinným prvkem a funkčním biotopem. V době olistění se zdá, že koruny téměř splývají a vytvářejí loubí.

V roce 2010 se začal připravovat projekt, který měl vést k vykácení aleje a její náhradní výsadbě. „V komisi životního prostředí obce Nový Malín se objevila dobrá duše, která s vykácením nesouhlasila a na připravovanou akci upozornila Správu chráněné krajinné oblasti Jeseníky, do níž horní část aleje spadá. Navržený projekt nespĺňoval kritéria požadovaná ze strany CHKO, čili ke kácení aleje se nakonec nepřistoupilo,“ uvedl Petr Kuba ze spolku Malínské aleje, který o stromořadí pečuje.

Stromy jako domov vzácného brouka

Odpůrci kácení z řad občanů však doznali, že alej nebyla ve zcela optimálním stavu – ukázalo se, že řada stromů měla prochlé koruny. Občanské sdružení, zaměřené na ochranu přírody v obci, se v únoru 2014 pustilo do ošetřování stromů, podařilo se ošetřit zhruba třetinu aleje. Stromy byly zbaveny uschlých větví a pahýlů a vydařila se i spolupráce se správcem komunikace, který pomohl odstranit náletové porosty mezi stromy. Z několika uschlých stromů byla vytvořena tzv. „suchá torza“, neboť stromy jsou obývané spoustou hmyzu, larev brouků, například třešňové stromy jsou jediným domovem vzácného brouka krásce třešňového.

„Hlavním zájmem spolku Malínské aleje, který navázal v roce 2016 na činnost ekologického občanského sdružení, je péče a ochrana alejí. Každým rokem dosazujeme mladé stromky a místní hasiči pomáhají s cisternou při jejich zalévání. Akce na údržbě aleje probíhají vždy ve veselém, radostném duchu a je zcela zřejmé, že na smysluplné

akce lidé rádi přicházejí, a i při práci vzájemná komunikace nebere konce. Přicházejí rodiče i s dětmi, aby si zasadili mladou třešeň a pomohli i v následné péči,“ popsal náplň spolku Petr Kuba.

Alej je oblíbeným cílem běžců a cyklistů, jakož i pěších turistů. V červnu každoročně občerství svojí úrodou milovníky třešní

a v každém ročním období je krásná. Tato skutečnost byla oceněna anketou sdružení Arnika v soutěži o Alej roku 2023. Malínská alej se umístila na 1. místě mezi alejemi Olomouckého kraje a na 3. místě v celostátní anketě.

„Můžeme být právem hrdí na naši alej, která v období květu vypadá jako karavela plující s napnutými plachtami vstříc vlnám. Udržme tuto krásnou tradici, budme ochránci stromů pro jejich krásu, plody, hnízdiště a úkryty ptáků, brouků či motýlů. A jsme přesvědčeni, že každého potěší pohled do košatých rozkvetlých korun a pohladí ho po duši,“ dodal Kuba.

Poděkování patří všem, kteří se o výsadbu, následnou péči a záchranu stromořadí zasloužili, jakož i subjektům, které finančními prostředky pomáhají zabezpečit údržbu a průběžnou dosadbu aleje.

Juraj Aláč

www.malinskealeje.cz

Blanka Pálková pečovala o lidskou pochodeň

Po sovětské okupaci v roce 1968 se většina lidí odevzdala osudu a rezignovala. Ne však dva studenti, Jan Palach a Jan Zajíc. První se na protest proti novým poměrům upálil a druhý jej za měsíc následoval. Dívka, která měla být další pochodní, se zhroutila. „Podařilo se mi ji zachránit,“ říká dětská psychiatrická doktorka Blanka Pálková.

Chtěla být živou pochodní

Jan Palach byl studentem ekonomie a historie, Jan Zajíc studoval šumperskou průmyslovku. Přes to, že lidé již tehdy znovu odevzdali své životy režimu, události, kdy se na Václavském náměstí v Praze objevily lidské pochodně, všemi otřásly. Někteří se s novou situací v Československu odmítali smířit. V Šumperku se objevila dívka, která se rozhodla Palacha a Zajíce následovat.

Kameny zmizelých

Doktorka Blanka Pálková přišla na svět počátkem třicátých let 20. století. Její rodný Šumperk tehdy z většiny obývali Němci. Před vypuknutím

MUDr. Blanka Pálková (uprostřed) s kolegy v šumberském sanatoriu, 1956.

druhé světové války se vztahy Čechů a Němců vyhrotily. „Nacisté narušovali klid v celém městě. Pokřikovali, bubnovali, házeli kamení. V roce 1937 dokonce zhanobili sochu T.G. Masaryka. Zhoršila se i situace židovských rodin. Jedna z nich, jmenovali se Schostalovi, bydlela v domě vedle nás. Měli dva dospívající syny a v září 1938 se uchýlili do Prahy k příbuzným. My jsme žili v Českém Brodě. Se Schostalovými jsme se i nadále stýkali a snažili jsme se jim pomáhat. Neminul je transport do Terezína a později do Osvětimi. Z jejich širokého příbuzenstva přežil jen jeden, kterému se podařilo utéci do Anglie. Jejich příběh mne hluboce zasáhl. Za velmi ochotné spolupráce pracovníků společnosti Respekt a tolerance v Lošticích se mi v červnu 2023 podařilo uskutečnit instalaci Kamenů zmizelých před jejich bývalým domem v Šumperku,“ vzpomíná Blanka Pálková.

Z práce mne vyhodit nemohli

Po válce se rodina vrátila do Šumperku. Zde Blanka Pálková v roce 1950 odmaturovala a nastoupila na Lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Promovala o šest let později na Pediatrické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Během

Blanka Pálková v roce 2023. Foto | Zx ARCHIV BLANKY PÁLKOVÉ

následujících let pracovala jako obvodní dětská lékařka a po získání nástavbové atestace působila až do důchodu jako dětská a dorostová psychiatrická. „Naše medicína měla velmi dobrou úroveň, ale bylo nás málo. Jednu dobu jsem měla na starosti až tři a půl tisíce dětí,“ vzpomíná Blanka Pálková.

Když v roce 1968 přišla okupace, cítila zoufalství a křivdu. S manželem totiž patřili k reformním komunistům, kteří vítali změny, jež s nadějí nabízel obrodný proces Pražského jara. „Během normalizačních prověrek jsme byli oba z KSČ

vyloučeni. Ale žádný postih jsem nezažila a mohla jsem i nadále konat svou profesi. To byla výhoda být lékařkou. Můj bratr, profesor na gymnáziu, byl ve stejné situaci jako já. Ale jemu zakázali učit,“ říká pamětnice.

Pochodeň č. 3

V únoru 1969 otrásla Šumperkem zpráva o smrti Jana Zajíce, který zde studoval průmyslovku. „Škola sousedila s kasárnami. Vládl tu strach a mezi studenty a okupanty docházelo i ke střetům. Studenti se scházeli a o všem diskutovali,“ říká Blanka Pálková, která se tak ocitla

uprostřed událostí, o nichž neměl nikdo vědět.

„Požádali mne, abych vyšetřila jednu studentku, která se zhroutila. Zjistila jsem, že byla vytipována jako třetí lidská pochodeň. Tento nadlidský úkol nezvládla. Podařilo se mi ji stabilizovat a předat do domácí péče. Aby nedošlo k její další traumatizaci, platila přísná konspirace a zachování lékařského tajemství. Došlo k záchraně lidského života – a to je dobře,“ uzavírá pamětnice, která v roce 2024 žila v rodném Šumperku.

František Vrba,

Adam Drda, Andrea Mrkusová

Děkujeme za podporu městu Olomouc a Olomouckému kraji.

Paměť národa stále hledá nové pamětníky. Pokud víte o někom, kdo zajímavě prožil velké dějiny 20. století, neváhejte se obrátit na jitka.andrysova@postbellum.cz, tel. 777763388

OKÉNKO STAROSTY

Marek Štencel
starosta obce Nový Malín

Energeticky soběstačná obec

Obec Nový Malín se nachází v sousedství města Šumperk v Olomouckém kraji. Rozprostírá se na území bývalých Sudet, v podhůří Jeseníků a je tvořena třemi místními částmi – Novým Malínem, částí Plechy a osadou Mladoňov. První písemná historická zmínka se váže k roku 1350. Po druhé světové válce a odsunu původního německého obyvatelstva se zde usadili především volyňští Češi, zejména pak přeživší z vypálené obce Český Malín na Volyni, na jejichž památku získala obec roku 1947 svůj současný název Nový Malín (dříve Frankstadt).

V katastru obce leží sportovní letiště, vodní nádrž

Krásné s kempem a je také součástí CHKO Jeseníky, která nabízí četné přírodní bohatství, včetně Malínských rokle a vyhlídkového místa Kamenný vrch s nadmořskou výškou 964 m. V obci máme devět památkově chráněných objektů, mezi nejzajímavější patří kostel Narození Panny Marie v Novém Malíně a kostel sv. Mikuláše v Mladoňově.

Obec má 3700 obyvatel, je plně plynofikovaná s vlastním vodovodem, splaškovou kanalizací včetně čističky odpadních vod. Obec má zpracovanou energetickou koncepci, zavedli jsme energetický management a vyměnili staré veřejné osvětlení za moderní LED svítidla a připravujeme instalaci fotovoltaických panelů téměř na všechny obecní budovy. Energii obec získává i z malé vodní elektrárny a stavbu další připravujeme. Naším cílem je vybudování komunitní energetiky a zajištění energetické soběstačnosti.

Současně v obci realizujeme krajinné úpravy směřující především k zadržení vody v krajině. Vybudovali jsme retenční nádrže na Malínském potoce a jednom

z vedlejších vodních toků, máme vybudovány průlehy a dva poldry. Připravujeme se k obnovení mokřadů a dalších krajinných úprav.

Obec je zřizovatelem příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Nový Malín, p.o., dále je zakladatelem Ústavu ekologického vzdělávání se sídlem v Mladoňově a obecní společnosti Provozní Nový Malín s.r.o. K velkým investicím z poslední doby patří vybudování nového pavilonu základní školy

pro jazykové a odborné učebny, přeměna bývalé sokolovny na kulturně-společenský dům a rekonstrukce budovy zdravotního střediska. Tam ordinují tři zubaři, dětský a praktický lékař, je tam rehabilitace a výdejna léků. Současně došlo k rozšíření a modernizaci prostor knihovny ve stejné budově.

Velký důraz klademe na kulturní, společenský a spolkový život v obci. Na našem území

působí řada spolků, k těm nejvýznamnějším patří Sbor dobrovolných hasičů, který se významně podílí na kulturním životě v obci, a dále pak TJ Sokol, který se v odvětvích stolního tenisu a fotbalu významně podílí na sportovním životě v obci. Tradiční kulturní akce, jako jsou pálení čarodějnic, hody nebo adventní koncerty, doplňují plesy, hudební či divadelní vystoupení, přednášky či kreativní činnosti.

NA CO SE MOHOU LETOS TĚŠIT CESTUJÍCÍ A ŘIDIČI V OLOMOUCKÉM KRAJI?

Miroslav Charouz
koordinátor, BESIP pro Olomoucký kraj

Doufám, že se řidiči mohou těšit na další kilometry opravených silnic a doplněného dopravního značení, cyklisté si užijí nové cyklotrasy a moc bych si přál, aby všichni jezdili dle pravidel, byli vždy vidět, neriskovali a vážili si toho, že jezdíme v jednom z nejbezpečnějších krajů ČR, a na to bychom měli být hrdí.

Petr Hanuška
starosta obce Velký Týnec

Obyvatelé Velkého Týnce, Čechovic i Vsiska s napětím sledují výstavbu R55 Olomouc-Kokory, která probíhá od loňského května. Pokračuje veledůležitá stavba mostu spojujícího Velký Týnec s Grygovem, který se bude klenout nad budoucí dálnicí. Díky němu tak bude grygovská "křižovatka smrti" patřit definitivně minulosti. V krátké budoucnosti bez komplikací tento úsek zvládnou nejen motoristé, ale díky cyklostezce i kolaři či chodci. Týnečtáci také vítají spolupráci s Olomouckým krajem na renovaci povrchů komunikací III. třídy v ulicích Bystřická, Ke Vsisku a Sokolská, jež by měla proběhnout na počátku podzimu. Na konci června bude hotová nová komunikace a chodník v Sadové ulici, která navazuje na výše uvedené krajské komunikace. Celá velmi frekventovaná část obce by tak měla zářit novotou. Obec by také ráda na frekventované cesty umístila značení upozorňující, že se po nich pohybují i cyklisté. V této chvíli je záměr ve fázi schvalování projektu na příslušných povolovacích institucích.

Kateřina Hulínová
Koordinačka měst – Do práce na kole

Doufám v přívětivější, živější, zdravější města a více bezpečného prostoru pro udržitelné dopravování. 1. května pod taktovkou spolku AutoMat odstartovala celorepubliková měsíční Květnová výzva Do práce na kole, pěšky či poklusem, která podporuje městskou cyklistiku a motivuje obyvatele*ky českých měst k využívání kola, chůze či běhu pro cesty (nejen) do práce. Účastníky*ice v zapojené Olomouci, Šumperku a Hranicích po celý květen čeká i spousta fajn akcí a v červnu závěrečný večírek. Více na: <https://dopracenakole.cz/mesta>.

Jaroslav Martinek
jednatel, spolek Partnerství pro městskou mobilitu, z. s.

Jako krajský cyklokoordinátor směřuji svou odpověď k cyklostezkám. Ostatně i pro řidiče to znamená dobrou zprávu, neboť každá cyklostezka odvede cyklisty z rušných silnic a pro cestující to znamená, že je může přiblížit k zastávce, odkud mohou pokračovat veřejnou dopravou. A na jaké tedy nové cyklostezky se můžeme těšit? Dva úseky podél Romže v koridoru Konice – Prostějov, dále na cyklostezku z Kojetína ve směru na Kroměříž, z Olomouce podél železnice do Štěpánova, z Uničova do Horní Sukolomi. Mimochodem díky tomuto úseku se dostanete bezpečně z Uničova až k Rešovským vodopádům. Dále jsou to cyklostezky kolem Šternberka, propojí se Lutín s Hněvotínem a s Olšany u Prostějova, a tak bych mohl pokračovat. Olomoucký kraj získal nejvíce financí z evropských a národních fondů na cyklostezky, a tak jich máme nyní již 460 km. Jiné kraje nám toto číslo tiše závidí.

Kamil Nečas
ředitel, Odbor oblastního centra obchodu Východ, ČD a. s.

Cestující se mohou těšit na pohodlné a moderní cestování vlaky Českých drah, které odpovídá 21. století. Je to možné díky pořízení 27 nových vlaků RegioPanter, které jsme zakoupili dle přání Olomouckého kraje. Cestujícím nabízejí bezbariérové cestování, což ocení nejen senioři nebo lidé na vozíku, ale i cestující s kočárkem, cyklisté a všichni, kdo mají potíže s pohybem. Nové vlaky navíc nabízejí klimatizaci, palubní Wi-Fi síť, elektrické zásuvky i USB, takže lze vlak při cestě do práce nebo do školy proměnit třeba v pojezdnu kancelář či kino, nebo naopak cestu využít k oddechu a nabrání nových sil před dalším programem.

OLOMOUCKÝ KRAJ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

SOUTĚŽ: OČIMA ČTENÁŘŮ

Na facebookových stránkách Olomouckého kraje jste mohli vidět soutěž Očima čtenářů, ve které jste nám do komentářů pod příspěvek posílali fotografie květinové výzdoby, která vás uchvátila, kterou jste vypěstovali nebo dostali. Vybrali jsme tu nejlepší z nich, tady je!

Gratulujeme výherkyni, která od nás získává věcnou cenu s tematikou Olomouckého kraje.

Jarní Flora Olomouc 2024. Autorka: Edita Juříčková

Připomenutí konce války

Zástupci kraje si během května na několika místech v regionu připomněli tragické události z konce II. světové války. Pietní akce se konaly například v Přestavlkách a Zákřově na Tršicku nebo v Javoříčku na Bouzovsku, kde nacisti při ústupu zabili velké množství místních obyvatel. FOTO | OLOMOUCKÝ KRAJ

Organizace Za sklem otevřela nové prostory pro klienty s autismem

Nové centrum pro klienty s poruchou autistického spektra vzniklo v centru Olomouce, nabízí třeba tréninkové byty nebo kavárnu. Foto | OLMOUCKÝ KRAJ

Nezisková organizace Za sklem o. s. v Olomouci otevřela nově zrekonstruované prostory Centra denních služeb. Díky 51 milionové dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) tu našlo pomoc na 400 lidí s poruchou autistického spektra, většinu tvoří děti.

Pobočka se stará o 140 klientů s rodinami z celého Olomouckého kraje.

Pomoc v novém centru najde až 400 lidí s poruchou autistického spektra.

V objektu na ulici 1. máje je po rozsáhlé rekonstrukci v přízemí nácviková kavárna, kde se dospělí klienti učí obsluhovat a komunikovat s potenciálními

zákazníky, do budoucna se plánuje i její otevření veřejnosti. Součástí centra je i výtvarná a keramická dílna, relaxační místnost, speciální tělocvična, dvě haptické místnosti pro rozvoj hrubé motoriky, místnost pro muzikoterapii nebo malý zoo koutek s drobným okrasným ptactvem a osmáky. Pro snadnější začlenění klientů do běžného života jsou připraveny dva nácvikové byty, kde se klienti učí základním domácím pracím. Zajímavostí je ordinace s funkčním zubařským křeslem, do centra totiž pravidelně přichází zubní lékařka, která s klienty ošetření nacvičuje. K dispozici je také logoped.

Juraj Aláč

Týden rané péče poradil, jak získat pomoc při péči o nemocné děti

Osvětová kampaň Společnosti pro ranou péči – Týden rané péče, přiblížila v polovině května informace o této službě, která je poskytována rodičům a jejich malým nemocným dětem. Raná péče pomáhá překonat počáteční šok rodičů po zjištění závažné diagnózy dítěte. Pak krok za krokem navrácí rodinu do běžného rytmu života, bez obav ze společenské izolace.

Z výzkumů totiž vyplývá, že více než dvě pětiny lidí nevědí, koho by oslovili, pokud by se jim narodilo dítě se zdravotním postižením. A k tomu právě slouží služba rané péče, kterou je možné kontaktovat okamžitě, jakmile se v rodině objeví podezření na zdravotní handicap dítěte. Není třeba doporučení pediatra, rodiče se mohou na ranou péči obrátit přímo, bez žádanky.

S rodinami pracují odborníci v domácím prostředí

Pozitivní screeningový test ještě nemusí s jistotou znamenat, že dítě má například autismus nebo jiný handicap, ale

přesto je jednoznačně dobré kontaktovat ranou péči, kde odborníci vyhodnotí aktuální situaci spolu s rodinou (potřeby dítěte – komunikace, jeho vývoj, obavy rodičů). U autismu je také potřeba nejdříve vyloučit smyslovou vadu dítěte, jakou je poškození zraku nebo sluchu, která může mít podobné projevy. Důležitá je spolupráce s dalšími

specialisty, poskytovateli zaměřenými na tyto cílové skupiny. Služba rané péče probíhá v domácím prostředí, které je pro dítě známé a bezpečné. Je určena pro věk od 0 do 7 let a dojde za rodinami do všech měst a obcí Olomouckého kraje. V Olomouckém kraji působí čtyři poskytovatelé rané péče.

Juraj Aláč

Lepší péče o válečné veterány

Ministerstvo obrany chce maximálně zefektivnit a reflektovat aktuální situaci v péči o válečné veterány. Od letošního roku proto začala fungovat nová Agentura pro podporu válečných veteránů, která se zaměřuje i na novodobé veterány.

S podporou krajů jim umožní zásadně zvýšit úroveň péče o válečné veterány, a tím pozitivně ovlivnit kvalitu jejich života stejně jako života jejich blízkých. S pomocí terénních pracovníků je možné klientům z řad válečných veteránů a jejich rodinným příslušníkům napomáhat zajistit účinnou pomoc v nejrůznějších situacích a problémech. V Olomouckém kraji

žije 2 777 válečných veteránů, z toho 2 563 mužů a 214 žen.

- Agentura pro podporu válečných veteránů pro Olomoucký kraj: Komunitní centrum pro válečné veterány, Tř. 1. máje 3, Olomouc.

Terénní pracovníci skupiny č. 5, pro region Olomouckého a Moravskoslezského kraje:

- kpt. Oldřich Novák, tel.: 702 009 386, e-mail: novako@army.cz
- nprap. Petra Sýkorová, tel.: 725035915, e-mail: sykorovap@army.cz
- Ivana Malíková, tel.: 725035944, e-mail: malikovai@army.cz

Juraj Aláč

Vzácní pěstouni. Je jich nedostatek a čekají na ně stovky dětí

Dokument České televize Plné hnízdo uvedl příběh pěstounů rodiny Baričkových z našeho kraje. Foto | ČESKÁ TELEVIZE

Ne každý má štěstí, že odmala vyrůstá v rodinném prostředí. Úlohu rodičů tak mohou převzít ti, kteří si péči o ratolesti vybrali jako své zaměstnání. Práce

je to náročná a vyžaduje obětavou péči a lásku. Pěstounů, kteří mají v dlouhodobé péči alespoň jedno dítě, je v Olomouckém kraji aktuálně kolem šesti stovek. Děti, které na svou náhradní rodinu v dětských domovech čekají, je však aktuálně téměř pět set. Většinou jsou starší pěti let nebo jde o větší sourozenecké skupiny. Pěstounů je nedostatek a Olomoucký kraj tuto péči dlouhodobě podporuje.

Pěstouny podporuje kraj i odborníci

Pomoc a podporu pěstounským rodinám poskytuje například nezisková organizace

Náruč dětem. Ta pro ně zorganizovala v polovině dubna Předmájovou veselici, jako poděkování za jejich práci. „Komunita pěstounů v našem kraji je skvělá

a jejich setkávání umožňuje výměnu zkušeností, sdílení, ale i vzájemnou podporu. Chceme jim i nadále vytvářet podmínky, aby novým pěstounům poskytovali podporu,“ uvedl náměstek hejtmana pro sociální oblast Ivo Slavotínek.

Zájemcům o pěstounství pomáhají sociální pracovníci a odborníci z různých organizací. Podrobnější informace o tom, jak se stát pěstounem, a nejčastější dotazy či příběhy naleznete na krajském webových stránkách rodinajeok.cz.

Radka Kmochová

rodinajeok.cz

HLEDÁME LIDI SE SRDCEM NA DLANI

Znáte někoho, kdo působí v sociální oblasti a pomáhá srdcem? Nominujte ho na Ceny Olomouckého kraje pro lidi se srdcem na dlani za rok 2023. Návrhy na udělení těchto cen bude možno podávat od 1. dubna do 31. května 2024 prostřednictvím elektronického formuláře, který naleznete na webu www.cenykraje.cz – v části Sociální oblast. Odborná porota bude vybírat návrhy z devíti kategorií v polovině června, v desáté kategorii si vítěze vybere veřejnost.

www.cenykraje.cz

KŘÍŽOVKA PRO VÁS

Cyrlometodějská stezka sblíží regiony a je skvělým tipem na pěší výlet. Stezka odkazuje na kulturní a historické kořeny slovanského obyvatelstva spojené s příchodem křesťanství na území Velkomoravské říše. Stezka se nachází v Albánii, České republice, Itálii, Polsku, Rakousku, Řecku, na Slovensku, v Severní Makedonii a Turecku. V našem kraji vede trasa dlouhá 109 kilometrů, všechny cesty se sbíhají na Velehradě. Stezka u nás začíná na (znění v tajence) u Olomouce. Tajenku křížovky zasílejte včetně kontaktních údajů (jméno a adresa) do **11. června 2024** na e-mailovou adresu: **tajenky.olkraj@regvyd.cz**. Jména tří vylosovaných luštitelů zveřejníme v následujícím čísle novin a od Olomouckého kraje získají věcné ceny. Výherci minulé tajenky ve znění ČTYŘ LET jsou: Marie Horáčková, Nový Malín, Petr Šístek, Přerov a Libuše Brichtová, Olomouc.

Luštitel odesláním znění tajenky uděluje správcům (Regionální vydavatelství, s.r.o., IČ: 27846717) souhlas se zpracováním svých osobních údajů (jméno, příjmení, e-mail, telefonní kontakt a adresa), a to ve smyslu Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR). Uvedené osobní údaje je nutné zpracovávat za účelem správy dat souvisejících s vyhlášením vybraných luštitelů křížovky zajišťované správcem. Tyto údaje budou správcem zpracovávány pouze po dobu nezbytně nutnou, po vyhlášení budou ihned odstraněny.

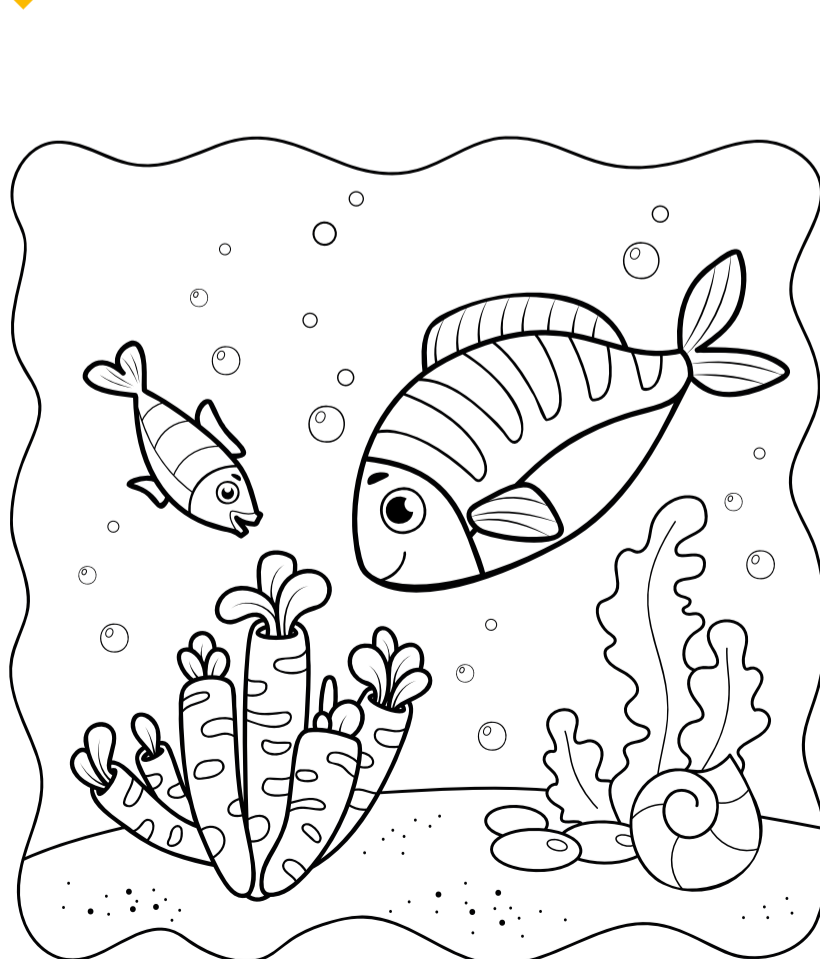
POMŮCKA: ARET, CORO, DES, YTONG	SETY	STAŘEC	NUCENÁ TĚŽKÁ PRÁCE	OBRÁCENÉ PLUHEM	MEZINÁRODNÍ KÓD MARSHALLOVÝCH OSTROVŮ	OZNAČENÍ ZÁCHODKU (LID.)	BROUK	BULHAR. PLATIDLO	SLEVA Z CENY	STŘEŠNÍ SVOD	LAOSKÝ KMEN	MPZ MALI	DCERA SOUTOŘENICE	PŘEDLOŽKA	NÁZEV HLÁSKY S	NÁŠ HEREC (STARŠÍ)		
KVŮLI					NĚM. BIOLOG (1805-1872)				SAVEC						DOMÁCKY EDUARD			
BŮŽEK LÁSKY					ANGL. DOMOV ZN. JEDNOTKY HMOTY (KILOGRAM)				OTÁZKA 6. PÁDU						FR. ŘEKA			
VELKÁ PROHRA						ŽENSKÉ JMÉNO					MOTOCYKLY							
VÝROBCE BETONOVÝCH TVÁRNIC					CITOSLOVCE BZUČENÍ KYSELINA V LIDSKÝCH JÁDRECH			HLOUPI (PEJOR.) ANGL. ZBOURAT				POSLEDNÍ MÍČ V SETU						
	ŘÍMSKÝCH 600	NÁZEV HLÁSKY T NETALENTOVANÝ HOUSLISTA			ZKR. DUTÉ MÍRY (DECILITR) ČÁST ZVONICE		SNÍŽENÝ TÓN			ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKA MEZINÁRODNÍ KÓD SLOVINSKA					PROGRAMOVACÍ JAZYK	ŽENSKÉ JMÉNO (26.6.)	KÁCET (ZAST.)	
ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKA				ZKUŠENÝ ČLOVĚK					POLSKÉ SÍDLO				TEPÁNÍ	INIC. KOMENSKÉHO				
ZVUK EL. ZVONKU			TAJENKA 1						NÁČNÍ									
	PENDREK																	
	INIC. KOPERNÍKA					POHOVKA							NAPŮL	PROMLUVIT				
NÁMOŘNICTVO						ŘADA STROMŮ PODÉL SILNICE				BÁDATI								
						PŘELUD				OPATŘENÉ OSIVEM								
ČESKÝ FOTBALISTA					BÝTI NA ŽIVU											ZN. ASTATU		
					SPZ PRACHATIC											HMOTNÁ ČÁSTICE		
	VÁNEK	SLOVEN. NÁRODNÍ POVÍSTÁNÍ				PROGRAMOVACÍ JAZYK				SPZ SOLTAU (NĚMECKO) PÍSMENO ŘECKÉ ABECEDY							IRSKÁ OSVOBOZENECÁ ARMÁDA	SLOVEN. ZEVNITŘ
		ČESKÁ FIREMNÍ ZKRATKA				CHUCHVALEC												
VĚRU							UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ							STOJAN				
							NÁZEV PÍSMENE Ř							SLOVEN. SPORTOVNÍ ZKRATKA				
ZÁSAH ŽOKEJE					JE MOŽNO			RUSKÉ ŽENSKÉ JMÉNO (18.5.)								CHÓR		
NESTARÉ					BEZKMENNÁ DŘEVINA			NÁZEV HLÁSKY Q				KILOMETR				JMÉNO HERCE FIALY		

SUDOKU

	7		4			5	1	
2	6			5				
			2	8				
			3	9		1		8
	2	7				9	6	
8		1		2	5			
				7	2			
				3			7	4
	1	2			6			8

	2	5	3					4
	6		4		5			1
	4		2					
		4			8			6
	9	7				5		3
	5		9			7		
				3				1
4			1		2			5
	1				6	8		7

OMALOVÁNKA PRO DĚTI

TIRÁŽ

MĚSÍČNÍK OLOMOUCKÝ KRAJ

- Olomoucký kraj – periodický tisk Olomouckého kraje
- Vydává Olomoucký kraj ve spolupráci se společností Regionální vydavatelství s.r.o.
- Adresa vydavatele: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc, IČO: 60609460
- Registrováno pod číslem MK ČR E 13609
- Redakční rada: Josef Suchánek, Ivo Slavotínek, Dalibor Horák, Luděk Niče, Alena Minxová, Jaroslav Kropáč, Petra Pášová, Radka Kmochová, Vladimíra Hacsiková, Juraj Aláč
- Redakce: Mgr. Juraj Aláč, olkraj@regvyd.cz
- Distribuci do všech schránek v kraji zajišťuje Česká distribuční k.s., reklamace na dodávku novin na čísle 732 530 071 nebo e-mail: karal@regvyd.cz
- Inzerce: Tomáš Karal – 732 530 071, karal@regvyd.cz, Michal Novák – 739 724 774, novak@regvyd.cz
- Číslo 5, ročník 23.
- Toto číslo vychází 17. května 2024
- Náklad 275 000 kusů
- Uzávěrka příspěvků do dalšího čísla je 30. května 2024

Miroslav Charouz – Stačí ubrat plyn a nepředvádět se

Oddělení BESIP, které je součástí Ministerstva dopravy, připravuje preventivně informační kampaně po celé republice s cílem snížit počty těžkých dopravních nehod. Krajským koordinátorem BESIPu je už déle než dvacet let Miroslav Charouz.

Jak to vypadá s bezpečností na silnicích Olomouckého kraje?

Po výrazném poklesu v době Covidu se poslední tři roky zvyšuje celkový počet nehod, což je dáno vyšší intenzitou dopravy, přibývá nám řidičů a jsme tranzitním krajem. Perfektní zprávou však je, že u nás výrazně klesl počet usmrčených osob. I v porovnání se zbytkem republiky je patrné, že lidé v našem kraji se chovají na silnicích zodpovědněji.

Co bývá nejčastější příčinou nehod?

Zhruba ve třetině případů je to dáno infrastrukturou, kdy jsou určité nedostatky na

zákona, k tomu se nedostatečně sami vzdělávají. Typické jsou například problémy s denním svícením či v poutání dětí anebo způsob odbočování v jednosměrkách, kterých máme čím dál víc. Novela se týká i jezdců na všemožných elektrických strojích a jejich hříchů při jízdě, ale to bylo na samostatný článek.

Ta novela platí od ledna, dá se už teď hodnotit, zda funguje?

Současné zpřísnění pravidel mělo přijít už dávno, signály závažného porušování pravidel byly již v minulých letech. Novela určitě funguje. Už teď ale přibývá vybudovaných řidičů a docela strmě.

“

Ve srovnání se zbytkem republiky jsme na špičce ve vzdělávání a výchově dětí na dopravních hřištích. Máme momentálně dvanáct provozovaných hřišť na vysoké úrovni a další dopravní cvičiště.

komunikací a silnice jsou přeplněné auty zejména v době uzavírek. Ale v naprosté většině se jedná o chyby řidičů, hlavně to je nesprávný způsob jízdy a nepřiměřená rychlost. Přitom jsou to věci, které dokáže a může řidič ovlivnit. Většinu tragických nehod tak zavíná sami řidiči svým riskováním a často i nedodržováním pravidel.

Pomůže umravnit a zklidnit řidiče přísnější novela silničního zákona?

Spousta lidí jezdí podle intuice a neumí dodržovat pravidla. Třeba když se postavilo nové parkoviště u obchodního centra, tak statisticky narostl počet nehod kvůli nedání přednosti zprava. To je klasická ukáзка, že řidiči neumí dodržovat to, co se naučili kdysi v autoškole. Mnoho spoluoččanů je přesvědčených, že jsou velmi zdatnými řidiči, ale bohužel jim utekl čas a nedrží krok s novelami

Je totiž stále více agresivních řidičů, kteří cíleně nedodržují pravidla. Člověk, který ráno sedá za volant a ví, že bude páchat přestupky, se tak velmi rychle vybuduje. Stačí, když spáchá šestibodový přestupek, a už se nedostane na školu bezpečné jízdy. Bude tak muset celý rok počkat, až mu systémem sám 4 body odečte. Pokud za ten rok nasbírá další body, přijde o možnost řídit a takových jsme měli loni v kraji 2 340. Tihle lidé pak mohou zpytovat svědomí a litovat, že nedodržovali pravidla.

Proč je taková agresivita na silnicích?

Dvě třetiny z nás se s agresivitou za volantem setkávají denně. Většinou ti, co spěchají, tak jsou naštvaní na všechny okolo sebe, kteří jedou podle pravidel a dodržují rychlost. Ti starší nebo méně zkušené jezdí opatrně, protože je k tomu vede životní styl a vědí, že není třeba riskovat, a jezdí tzv.

na pohodu, hlavně bezpečně. Pak máme tu začínající kategorii, co má do pěti let praxe a je z principu své povahy výbušná, rychlá, agresivní, protože má pocit, že má všechno pod kontrolou. Nemá však zkušenosti. Bohužel z mého pohledu přibývá i řidičů z povolání, kteří nedodržují nebo neznají pravidla, mám na mysli zejména rozvážkové služby a přepravu osob.

Co s nimi?

Právě na ty mladé, začínající, cílí takzvaný řidičák na zkoušku. Od toho si slibujeme poměrně hodně. Ročně nám přibude do systému zhruba 90 tisíc mladých řidičů bez zkušeností. Pokud oni způsobí trestný čin v dopravě nebo za přestupek získají šest bodů, tak budou vyzváni k takovému speciálnímu doškolení. Zaplatí si tři hodiny jízdy v autoškole, absolvují pohovor s dopravním psychologem a odborníci s nimi budou probírat, proč ty přestupky páchají, co je k tomu vede. Snad bude stačit přátelský rozhovor k tomu, aby se tento mladý člověk umravnil, to ukáže další doba. Asi 15 procent nehod a skoro čtvrtinu usmrčených na našich silnicích mají na svědomí řidiči do pěti let praxe, to je obrovské množství, v celkových číslech je to zhruba patnáct tisíc nehod se stovkou mrtvých. A to už je opravdu velká a zbytečná škoda, a přitom by stačilo jenom ubrat plyn a nepředvádět se.

Pomohou přísnější tresty?

Díky novele policisté řadu přestupků vyřeší na místě, nejde to do správního řízení a nezatěžuje tak správní orgány na městech. Efekt se projeví do dvou až tří let. Lidé totiž často o zpřísnění zákona nevědí a budou překvapeni, až jim přijde první zpráva do datové schránky. Pro mnohé to může být šok, kolik pokut a bodů nasbírají, zde je na místě si aktivovat notifikace v Portálu dopravy.

Jsou naše autoškoly dostatečně erudované, učí řidiče správně jezdit?

Z mého pohledu mají autoškoly stále rezervy. Jsem s nimi v úzkém kontaktu více jak dvacet let a musím říct, že na obou stranách bývá problém. Autoškola mladé

lidí připraví do provozu, první rok jsou vzorní řidiči, ale pak na ně mají vliv kamarádi a prostředí a začnou spěchat. Mají pocit, že už řídí dobře a všechno je pod kontrolou. A pak se stane průšvih. Vklad autoškoly by měl být i v tom, naučit žáky, jak se mají na silnici chovat a jaká tam jsou nebezpečí, co to je agresivita a jak ji zvládat, víc o tom mluvit. Máme obrovské množství autoškol a ne všechny kladou důraz na teorii. Na druhou stranu, začínající řidiči by se měli mnohem aktivněji účastnit výuky.

V čem by se mohli zlepšit?

Velké zlo napáchaly covidové roky, kdy se výcvik autoškol přesunul do individuálního módu. Začínající řidič se naučil řídit a vést vozidlo po silnici, ale už nemá pojem o okolí. Neví, jak správně řešit případnou nehodu či krizové situace. Mnoho z nich vlastně až poprvé zažije smyk, tak zjistí, co mají dělat, a to jim přitom poradí kamarádi nebo rodiče, výuka se tím mnohdy nezabývá. Zcela se upustilo od řešení technických věcí, i moderní auta ale potřebují nějakou péči, správné pneumatiky, správnou kapalinu do ostříkovačů, seřízení světel podle zatížení apod. Lidé se naučili jezdit, ale nepřemýšlejí o tom, jestli jejich auto správně funguje.

Pomáhají správnému chování na silnici i dopravní hřiště pro děti?

Zde musím vyzdvihnout úlohu Olomouckého kraje, protože ve

srovnání se zbytkem republiky jsme na špičce ve vzdělávání a výchově dětí na dopravních hřištích. Máme momentálně dvanáct provozovaných hřišť na vysoké úrovni a další dopravní cvičiště. Jsme mezi nejlepšími v celorepublikovém srovnání i co se týče návštěvnosti veřejnosti. Hřiště mají dobrou zázemí, lavičky, učebny, kvalitní jízdní kola a chodí tam o víkendech celé rodiny. Když za odpoledne třeba v Prostějově přijde sto lidí, tak věřím, že se to odrazí i na silnicích a že vyrůstá generace řidičů, kteří budou mít úplně jiný pohled na bezpečnost.

Co byste poradil řidičům, jak se připravit na letní dovolené?

Kromě toho, že budou mít po technické stránce v pořádku vozidlo, je třeba se podívat i na místní předpisy a pravidla. V celé Unii jsou našťestí zhruba stejná jako u nás. Určitě by neměli zapomínat, že pokud vyrazí do letního provozu, potřebují být odpočatí a mít v autě dostatek tekutin a jídla. Zácpy a kolony zejména na dálnicích totiž nebudou ani letos ničím neobvyklým. Zvažte by proto měli i jiné trasy a samotnou cestu brát jako cíl. Objevte třeba nová místa a pohledy na známou krajinu. Je potřeba myslet i na odpočinek, naplánovaná cesta k moři se totiž vždy protáhne a nedá se urychlit. Stačí jen neriskovat a nedávat si nereálné cíle, chovat se na silnici rozumně a zodpovědně.

Juraj Aláč

Změna začíná s vámi. Řekněte kraji, co chcete vylepšit

Napadají vás věci, které by stálo za to zlepšit? Vyplněním dotazníku chce Krajský úřad Olomouckého kraje zjistit například to, jak jste s jeho prací spokojeni.

Nezabere to ani pět minut. Není třeba nic tisknout ani posílat poštou. Stačí naskenovat QR kód do telefonu a dotazník vyplnit on-line, případně ho vyplnit v počítači na webu. Nezapadne ani jedna vaše reakce – úřad odpoví stejně jako vloni vyhodnotí a bude na ně reagovat.

„Protože spokojenost partnerů Olomouckého kraje a jeho občanů je jedním z našich hlavních cílů, chceme formou

připraveného dotazníku získat cennou zpětnou vazbu. Je pro nás důležitý každý názor a moc děkuji všem, kteří se zapojili už v loňském roce. Výsledky dotazníků rozhodně nekončí v šuplíku, ale slouží k zlepšení práce krajského úřadu,“ zdůraznil Lubomír Baláš, ředitel Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Anonymní dotazníkové šetření se týká stejně jako vloni veřejnosti, nově také podnikatelů a krajských příspěvkových organizací. Minulý rok se kraji vrátily stovky vyplněných dotazníků, na které úřad reagoval patřičnými změnami – změněn byl například administrativní systém krajských webových stránek,

který by se měl pozitivně odrazit i na vzhledu a obsahu stránek.

Krajský úřad také na základě vloni vyplněných dotazníků

zařadil do nabídky požadovaná témata seminářů pro neziskové organizace a starostům vyšel vstříc, když na společném setkání u příležitosti 20. konference samospráv reagoval na témata, jež zástupci obcí označili v dotazníkovém šetření za stěžejní.

„Dotazník je zcela anonymní. Vyplnění je možné provést nejpozději do 14. června. Výsledky dotazníkového šetření následně vyhodnotíme a nejpozději do listopadu zveřejníme v měsíčníku Olomouckého kraje a na webových stránkách kraje,“ dodal Luděk Niče, vedoucí odboru kanceláře hejtmána Olomouckého kraje.

Jaroslav Kropáč

*Stabilní kariéra v prostředí,
kde měníme plastový odpad na zdroje.*

Přijmeme:

**Dělník / obsluha linky
Provozní elektrikář**

Benefity:

penzijní příspěvek, stravné, 5 dní dovolené navíc

Kontakt:

Kateřina Frkalová
personalistka SPUR plastic recycling s.r.o.
mobil: **606 076 153**
e-mail: personalni@spur-recycling.cz

SPUR plastic recycling s.r.o.
Topolanská 1
Křelov-Břuchotín

RV240091/01

TERMOLUX

OKNA | DVEŘE | PLAST | HLINÍK

Děláme termoluxusní okna

nová
zelená
úsporám
hřít

8 komor
3 těsnění

**NYNÍ MIMORÁDNÉ
SLEVY**

TEĎ

JE NEJLEPŠÍ ČAS
KE KOUPI

Tel.: 773 457 835 | Rolsberská 635/38, Olomouc
olomouc@termolux.cz
www.termolux.cz

RV2302474/23

PODLAHOVÉ CENTRUM

PRODEJ – REALIZACE

půjčovna
náradí

vše skladem
více na
www.jehla.cz

podlahy
laminátové -30%
vinylové Vitro -20%

www.jehla.cz

interiérové
dveře
od 1399 Kč

kusové
koberce
sleva až 50 %

koberce / PVC
zbytkové role
sleva 50 %

OLOMOUC – Horní Lán, vedle Mc.Donald's • tel.: 724 087 813, e-mail: olomouc@jehla.cz
ZÁBŘEH – Československé armády 2116/34a, 789 01 – vedle Kauflandu
tel.: 724 783 391, e-mail: koberce@jehla@seznam.cz www.jehla.cz

RV2302510/05

CHCETE JISTOU PRÁCI S VYHLÍDKAMI DO BUDOUCNOSTI?

**Do Honeywell Aerospace Olomouc
právě hledáme:**

- Ruční kompletáře
- Svářeče
- CNC operátory
- Operátory klasického soustruhu

VÍCE INFORMACÍ NAJDETE NA TADYJEBUDOUNOST.CZ

Opera, výstava, rukodělní mistři či obnova kaple. Kraj udělil ceny v oblasti kultury

Výjimečné krajské kulturní počiny za rok 2023, ať už se jedná o literaturu, péči o kulturní dědictví, tradiční lidovou kulturu, či výtvarné umění, ocenil Olomoucký kraj. Ve čtvrtek 18. dubna si do Červeného kostela přišlo pro své tituly celkem třináct zástupců. Ceny měly letos podobu zvířecí sošky, která vždy danou kategorii symbolizovala. Vytvořila je keramička Anna Dvořáková.

„Kultura je nedílnou součástí života v Olomouckém kraji a je skvělé ji oceňovat ve všech jejích různých odvětvích. Hejtmánství kulturu velmi podporuje, ať už finančně, či pořádáním různých akcí. Všem oceněným velmi gratuluji,“ uvedl hejtmán Josef Suchánek.

Ze 40 návrhů na ocenění vzešlo 36 nominací

Dvanáct oceněných vybrala hodnotící komise a třináctého prostřednictvím webu cenykraj.cz veřejnost – nejvíce hlasů získala Hana Pospíšilíková, předsedkyně Hanáckého folklorního spolku, který sdružuje

Ceny za výjimečné počiny v oblasti kultury získalo celkem 13 oceněných. FOTO | DANIEL SCHULZ

přes třicet folklorních souborů muzik. Například cenu v kategorii divadla obdrželo Moravské divadlo Olomouc za operu Ad Matrem, ocenění za literaturu si převzala Lenka Chalupová za knihu Svatojánské ořechy, za péči o kulturní dědictví si cenu převzal spolek Horní a Dolní údolí z.s., za obnovu kaple sv. Anny. Do dvorany slávy byl uveden profesor Jan Vičar, který se věnuje vysokoškolské pedagogické činnosti, muzikologii a kompozici.

„Zvláště jsme ocenili také mistry tradiční rukodělné výroby. V loňském roce to byl jeden, letos už tři. Je skvělé, že ceny za přínos v oblasti kultury se dotýkají všech různých odvětví. Tento rok opět přinesl v oblasti kultury nepřeberné množství významných osobností, počínů a aktivit,“ uvedl radní pro oblast kultury Jan Žůrek.

Kompletní výsledky a seznamy oceněných najdete na krajském webu.

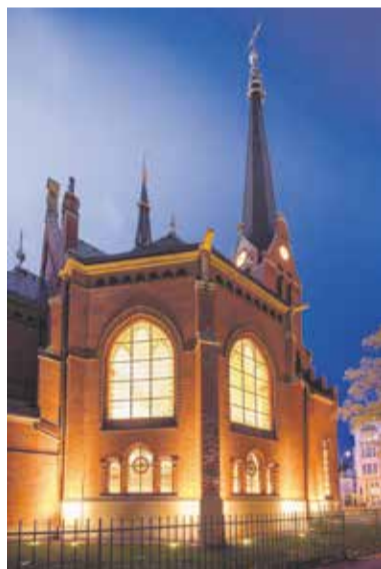
Tereza Zapletalová

První rok obnoveného Červeného kostela

Loňský rok byl pro Vědeckou knihovnu v Olomouci, co se týká její kulturně-vzdělávací role, přelomový. Slavnostním otevřením Červeného kostela získala loni v květnu reprezentativní kulturní a přednáškový sál, díky jemuž mohla rozšířit již tak bohatou nabídku kulturních a vzdělávacích akcí a programů. Celkový počet návštěvníků za minulý rok dosáhl počtu 63 406 a komentovaných prohlídek s průvodcem se zúčastnilo téměř 7 500 zájemců. V Červeném kostele proběhlo více než dvě stě společenských akcí a dvě desítky výstav pro veřejnost i školy.

Knihovna chystá měsíc oslav

V pátek 17. května oslavila Vědecká knihovna v Olomouci rok od otevření Červeného kostela a přístavby foyer. Knihovna si bude výročí připomínat v průběhu celého května pestrým programem. Veřejnost se může těšit na divadelní představení,

Sousedskou slavnost, Muzejní noc, besedy, přednášky, benefiční koncerty. Připravena je anketa veřejnosti a mnoho dalšího. „Revitalizovaný objekt s moderní přístavbou foyer, kterým již prošlo přes 50 tisíc návštěvníků a který získal řadu ocenění, byl zpřístupněn spuštěním hodin

na kostelní věži a předáním symbolického klíče od kostela a pětidenním festivalem,“ vzpomněla ředitelka VKOL Iveta Tulpíková, kterou těší kvalita programu i trvalý zájem veřejnosti o tyto prostory. „Velmi si vážím citlivého přístupu vedení knihovny, díky kterému se podařilo zapojit zrekonstruované prostory kostela do olomouckého kulturního života. Díky dobře nastavenému plánu se Olomoučané naučili pravidelně navštěvovat tyto prostory. Jako autoři projektu jsme doufali, že dojde k probuzení této části městského centra. Jsem si jist, že se to podařilo,“ doplnil za atelier-r architekt Miroslav Pospíšil. Na úspěšný loňský festival ZAČÍNÁME... naváže letos vědecká knihovna dvoudenní Sousedskou slavností.

Podrobný program najdete na webu VKOL.

Tereza Zapletalová

www.vkol.cz/cervenykostel

Téma Noci kostelů 2024: SRDCE

Tématem tradiční osvětové akce Noc kostelů je srdce. Snad krásný, v naší společnosti však dost otřepaný symbol, který spojujeme často s city a pocity. Noc kostelů je příležitostí svá srdce otevřít, zpřístupnit, možná si je dokonce vylít a nechat proměnit. Bez ohledu na to, jak to s vírou máte a zda patříte do nějaké konkrétní tradice. Kostely budou 7. června pro každého otevřeny. V Olomouckém kraji se veřejnosti otevře více než 85 církevních objektů.

Juraj Aláč

Novým arcibiskupem je Josef Nuzík

Po více než třiceti letech zazila Olomouc inauguraci nového arcibiskupa, kterým se stal dosavadní administrátor olomoucké arcidiecéze a pomocný olomoucký biskup Josef Nuzík. Papež František ho letos 9. února jmenoval novým arcibiskupem olomouckým, úřadu se ujal 13. dubna. FOTO | DOMINIK NOVÁK

VÝSTAVY

SESTRA Záhada podobizny mladé dívky

Do 30. 6., Vlastivědné muzeum v Olomouci

„Zapomeňte na Sherlocka. Odložte Agathu Christie. Vydejte se s námi rozplést detektivní zápletku zapomenutého portrétu mladé dívky!“ Autorská výstava kurátorky Michaely Čadilové a studentky restaurování Markéty Svobodové zachycuje jedinečnou proměnu "zapomenutého" obrazu Pauline Kessler od vídeňského malíře Josefa Kesslera, který se podařilo úspěšně zrestaurovat a navrátit mu jeho původní krásu. Návštěvníci se seznámí nejen s tajemstvím tohoto díla a střátkem minulosti jedné rodiny z Loštic, ale také objeví charakteristické znaky portrétu 19. století. Nebude chybět ani jeden z nejslavnějších: portrét Boženy Němcové od Josefa Vojtěcha Hellicha.

120 let parku Michalov

Do 27. 10., Muzeum Komenského v Přerově

Letos slaví přerovský park Michalov 120. výročí svého vzniku. Založen byl z iniciativy Okrašlovacího spolku v roce 1904 přeměnou bývalého lesa, a to podle plánu významného zahradního architekta Františka Thomayera. Výstava veřejnosti představí unikátní snímky ze sbírky „Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média“ Muzea Komenského v Přerově, doplněné o stručný dobový kontext a informace o osobnosti Františka Thomayera.

HaDivadlo 50. Začalo to v Prostějově

Do 2. 6., Galerie Špalíček, Muzeum a galerie v Prostějově

Vznik Hanáckého divadla byl v roce 1974 motivován záměrem mít v Prostějově divadelní soubor, který by naplňoval „kulturní politiku strany“. Osobnosti, které u jeho zrodu stály, však od počátku budovaly avantgardní nonkonformní divadlo studiového typu. Podařilo se jim vytvořit jednu ze zásadních scén české divadelní kultury, působící později v Brně už pod jménem HaDivadlo. Výstava vás provede padesáti lety divadla až do jeho současnosti v brněnské Alfa pasáži.

UDĚLEJ SI SÁM

Do 1. 9., Muzeum Šumperk

Výstava představí fenomén kutilství a jeho produkty – předměty vyráběné svépomocí ve volném čase a nejčastěji z toho, co je po ruce. Zaměřena bude pouze na malou část každodenní kultury, a to na vybavení interiérů domů a bytů. Samotný pojem „kutilství“ evokuje v našich představách něco ryze českého a zároveň spojeného s obdobím normalizace. Vybaví se nám kýčovitě dekorativní předměty zdobící příbytky našich rodičů nebo prarodičů. Tento fenomén, i když jinak nazývaný, se rozvíjel v celé Evropě nejpozději od začátku 20. století. V západním světě se v 60. letech stala svépomocná tvorba součástí hnutí DIY (Do-It-Yourself), vymezujícího se vůči globálnímu konzumnímu kapitalismu, na který reagovalo. A je tady dodnes, buď jako životní postoj, nebo jen lidská potřeba vyrábět si něco pro radost.

Řád německých rytířů v Jeseníkách a arcivévoda Evžen Habsburský

Do 2. 6., Vodní tvrz, Vlastivědné muzeum Jesenicka

Když roku 1621 získal bruntálské panství řád německých rytířů, pro východní část Hrubého Jeseníku tím započalo období hospodářského a kulturního rozmachu. Pomyslný zlatý věk pak nastal s rokem 1894, kdy do křesla velmistra řádu usedl mladý arcivévoda Evžen Rakousko-Těšínský, osvětový filantrop a mecenáš, za jehož éry vznikala školská zařízení, nemocnice či horské chaty. Tuto slavnou epochu i životní osudy významného příslušníka habsburského domu přibližuje společná výstava jesenického a bruntálského muzea.

Mistryně Evropy v judu je z Olomouce

Renata Zachová, členka Judo Klub Olomouc, přepsala historii českého juda a po dlouhých letech získala pro Česko nejvyšší kov. Vítězstvím na Mistrovství Evropy v Záhřebu se stala první českou mistryní Evropy, získala první ženský titul pro Česko a po dvaceti letech je první zlatou medailistkou z dospělého kontinentálního mistrovství.

Renata se ve svých 23 letech dočkala životního úspěchu, na cestě k vítězství ji nezastavila ani taková jména jako Andreja Leški (mistryně Evropy 2023) či Joanne van Lieshout (bronzová na MS 2023), která mimo jiné Renatu porazila o měsíc dříve na Grand Slamu Tbilisi. „Vítězství pro mě znamená opravdu hodně, pracovali jsme opravdu dlouho a tvrdě a konečně se naše práce vyplatila, takže si toho moc vážím. Je to velký úspěch a chtěla bych v budoucnu zabodovat i na mistrovství světa a na

Zlatá Renata Zachová s trenérem Jiřím Štěpánem po vítězství na mistrovství Evropy.

Foto | Judo Klub Olomouc

olympiádě. V nejbližší době mě čeká v druhé polovině května mistrovství světa v Abu Dhabi,“ uvedla Renata Zachová. Poslední cenný kov získala pro Česko v roce 2004 Andrea Pokorná.

Juraj Aláč

BĚH PRO PAMĚŤ NÁRODA

V neděli 19. května pořádá organizace Post Bellum v olomouckých Smetanových sadech Běh pro Paměť národa. Běžíme za všechny, kteří to nevzdali. Běžíme, abychom nezapomněli na osudy politických vězňů, válečných veteránů, obětí holocaustu, disidentů, všech bojovníků za svobodu. Poběžte s námi – svou registraci podpoříte neziskovou organizací Post Bellum, ve které dokumentujeme osudy pamětníků, pomáháme jim prostřednictvím Centra pomoci Paměti národa, vzděláváme děti i dospělé a vyprávíme příběhy 20. i 21. století. Zároveň si užijete sportovně-společenskou akci pro celou rodinu.

Olomouc opět zaplní běžci

Světově proslulý pořadatel běžeckých závodů RunCzech vstoupil do své jubilejní 30. sezony a letos očekává na svých závodech po celé republice přes 100 tisíc přihlášených běžců. „Cítíme změnu v atmosféře,

zaběhnout si také kratší vzdálenost, v Olomouci to bude nová pětikilometrová trať. „Chceme závody zatraktivnit pro celou rodinu. Závodníci se tak nyní mohou kromě dm rodinné míle a Bambini Runu zapojit také do těchto kratších distancí. Vytvoříme tak celodenní sportovní a zábavní festival v centru každého města,“ nastínil Tomáš Mirovský, koordinátor závodů RunCzech.

V Olomouci po čtrnácté

V historickém centru hanácké metropole vloni běželo celkem 6 600 běžců z 25 zemí a 45 národností v dm rodinné míli a poté půlmaratonu. Olomoucký půlmaraton patří k nejstarším závodům, letos se poběží čtrnáctý ročník.

Součástí běžeckého svátku je i doprovodný sportovní veletrh na Výstavišti Flora Olomouc Moravia Sport Expo 2024, který začíná už v pátek 14. června.

Juraj Aláč

mezi lidmi opět roste zájem o běhání. Čím dál více si uvědomují, že pohyb je pro jejich život velmi důležitý. Chceme jim v tom maximálně pomoci,“ uvedl Carlo Capalbo, prezident organizačního výboru RunCzech. Novinky jsou připraveny i pro regionální běhy. Na Mattoni 1/2Maratonech bude možné

15. června –
Mattoni Olomouc
Running
festival 2024

Motoristický svátek Ecce Homo znovu na scéně

Největší motoristický svátek v Olomouckém kraji a jeden z nejuznávanějších podniků v Česku i Evropě, legendární závod Ecce Homo, se uskuteční první červnový víkend.

Letošní 43. ročník Mistrovství Evropy v závodech automobilů do vrchu nabídne víkend kvalitních sportovních zážitků. Historie tohoto závodu sahá hluboko do minulosti, poprvé se jel ve Šternberku závod do vrchu před 119 lety.

ECCE HOMO
od 31. května
do 2. června

„V rámci dlouhých příprav se snažíme zajistit co nejlepší služby a co největší komfort při sledování závodu a fandění. Musíme říct, že organizace je rok od roku náročnější nejen z hlediska financí a služeb, ale důležitým faktorem je personální zajištění celého podniku. Postupně omlazujeme náš realizační tým a děkujeme každému, kdo nám s přípravou jakýmkoliv způsobem pomáhá. Připravujeme novinky, věříme, že návštěvníci naši snahu ocení,“ uvedl k přípravám předseda Automotoklubu

Kromě rychlých aut se proženou trasou nad Šternberkem i vozy z dakarské rallye.

Foto | AMK Ecce Homo v ÚAMK

Ecce Homo Šternberk Vlastimil Malík.

Loňský vítěz bude chybět, konkurence ale bude velká

Ve Šternberku očekávají hojnou účast jezdců z kopcové elity, chybět však bude loňský vítěz a držitel traťového rekordu Ital Christian Merli, který se připravuje na životní závod Pikes Peak. To znamená, že šternberský Petr Trnka bude mít snazší cestu k zisku absolutního prvenství v domácím závodě. „Neúčast Merliho ale na druhou stranu vynahradí jiní velmi rychlí borci a Trnka tak bude mít ještě větší konkurenci než v loňském roce. Petr ale podává konzistentně vynikající výkony a rozhodně

je naším nezhavějším želižkem v ohni. Nejen my ale věříme, že všichni fanoušci podél trati budou Peťovi držet pěsti,“ láká na závody Vlastimil Malík.

Součástí letošního ročníku bude opět dakarská show v podání Valtr Racing Teamu. „Po loňském zajištění doprovodného programu, kdy diváci neskrývali nadšení z přítomnosti dakarských kamionů na trati, tuto atraktivitu rádi zopakujeme. Návštěvníci se tak mohou těšit na účastníky letošního Dakaru nejen na trati, ale opět obsadí i Radniční ulici, kde postaví bivak a budou se věnovat všem, kdo je přijdou navštívit,“ dodal Vlastimil Malík.

Juraj Aláč

NA ZÁVODY ZADARMO. SOUTĚŽTE S NÁMI

Chcete vyhrát vstupenky na legendární závod automobilů Ecce Homo? Stačí odpovědět na následující otázku.

Kdo je držitelem současného traťového rekordu?

Své odpovědi, včetně kontaktních údajů, zasílejte do 26. května na e-mailovou adresu tiskove.oddeleni@olkraj.cz, do předmětu uveďte slovo SOUTĚŽ. Vylosovaný soutěžící se správnou odpovědí získá 4 vstupenky na závod Ecce Homo, které mu zašleme.

V minulém čísle jsme měli kulturní soutěž. Správná odpověď na otázku, kdo je autorem legendárního románu, který zakončí letošní ročník Divadelní Flory, je Erich Maria Remarque. Výhercem se stala Petra Ullmannová z Uničova. Gratulujeme!

Mladí cyklisté projedou krajem v Závodu míru

Etapový cyklistický Závod míru se v letošní sezoně pojede od 30. května do 2. června a bude pro mladé cyklisty důležitým krokem na cestě do některé ze stájí World Tour.

V minulosti v Jeseníkách závodili například Tadej Pogačar, Jonas Vingegaard či Julian Alaphilippe, kteří aktuálně patří mezi největší cyklistické hvězdy na světě. A loňský vítěz Antoine Huby z Francie podepsal nedávno dvouletý kontrakt v týmu World Tour Soudal Quick-Step. Bitva pro národní reprezentace do třiatváceti let se jezdí jako součást seriálu elitního Nations' Cup a půjde o jedenáctý ročník. „Přijedou nejlepší mladí cyklisté

světa, kvalita bude na nejvyšší úrovni. Jsem si jist, že přivítáme některou z budoucích hvězd světového pelotonu. Připravili jsme náročné tratě včetně stoupání na legendární Dlouhé stráně,

celkové nadmořské metry prověří jejich kvalitu. A já se samozřejmě těším na výkony českých talentů,“ uvedl k závodu jeho ředitel Leopold König.

Juraj Aláč

PROGRAM ZÁVODU MÍRU U23 – GRAND PRIX JESENÍKY

- 1. etapa – 30. května (start: 13:00, dojezd: 16:15): Krnov – Opava (123 km//1 739 výškových metrů).
- 2. etapa – 31. května (start: 13:30, dojezd: 16:35): Uničov – Rýmařov (117 km//1 863 výškových metrů).
- 3. etapa – 1. června (start: 12:00, dojezd: 14:35): Bruntál – Dlouhé Stráně (99 km//2 156 výškových metrů).
- 4. etapa – 2. června (start: 10:30, dojezd: 13:45): Šumperk – Jeseník (126 km//2 223 metrů).